

dan op eenmaal een fonkelende studie „Calvinisme en Rechts-wetenschap”, waarin met vrijmoedige verzekerdheid wordt be-toogd, dat de rechtsgeleerdheid van die eeuw in het slop is geraakt, zich niet meer tot de ware kennis van de gerechtigheid weet te verheffen en gevaar loopt tussen macht en recht niet meer te kunnen onderscheiden. Daartegen zet de schrijver het perspectief van een Calvinistische wetenschap, die gewapend met wat hij de Wissenschaftslehre van Dr. Kuyper noemt, de weg naar de echte bronnen van kennis, die sinds Kant waren opgedroogd, terug zal vinden en ook in de studie van het recht de vaste grondslag zal weten te vinden voor een herontdekking van het recht en dat dan met de passende middelen tegen de niet-herboren geleerdheid zal vermogen te handhaven en verdedigen. Zelfbewust wordt de kennistheorie van voor en na de wijsgeer van Königsberg in haar hoofdlijnen getekend en in gebreke gesteld tegenover de eerste hoofdstukken van Kuyper's eerst onlangs verschenen Encyclopaedie der Heilige Godgeleerdheid. Met grote stelligheid wordt ervan uitgegaan, dat met de aldus gesmede wapenen de instrumenten voor een Calvinistische wetenschap zijn gegeven en dat de weg open ligt naar b.v. een staatsrecht op Calvinistische grondslag, dat hoofd en hart en hand bevredigen kan.

De schrijver van deze, een flinke 100 bladzijden beslaande brochure, was amper 25 jaar oud. Uit de gezeten Friese boerenstand afkomstig, had hij eerst aan de Vrije Universiteit letteren gestudeerd, had zich door een overmatige lees- en kennisdorst een storing van zijn zenuwgestel op de hals gehaald en was, eenmaal daarvan hersteld, snel te Leiden afgestudeerd in de rechten: onze Universiteit bezat voor haar diploma's nog geen civiel effect. Nu bood hij een resultaat van zelfstandige studie aan. In latere jaren heeft Anema zijn pennevrucht in de meest krasse termen verloochend als een jeugdzonde, als bekrompen, intellectualistische hoogmoed en nog veel meer lelijks. Het is ook geen geschrift dat men, zoals toen, de aankomende student maar zo zou aanbevelen.

Toch ontmoeten wij daarin een aantal van zijn meest markante trekken. In de eerste plaats het gewicht, dat hij hechtte aan het kennis theoretische aspect der problemen. Hoe komen wij aan onze begrippen? Hoe weten wij dat ze met de werkelijkheid overeenstemmen en in staat zijn ons ware kennis te